

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimukset maakunnan asukkaiden ja valtuutettujen mielipiteistä, Pohjois-Pohjanmaan maakuntapuntari 2020–2021:

Pohjoispohjalaisten luottamus päättäjiin vähäistä

Pohjoispohjalaisten mielestä maakunnan valttikortteihin tulevaisuudessa kuuluvat luonnonvarojen vastuullinen hyödyntäminen, hyvät harrastus- ja koulutusmahdollisuudet, tarjolla olevat työpaikat sekä toimivat kauppapalvelut. Uhkia puolestaan ovat maakunnan ja kuntien talousongelmat, asumisen hinta, terveys- ja sosiaalipalvelujen heikentyminen sekä rikollisuus.

Valtuutettujen mielestä Pohjois-Pohjanmaan kuntavaalien päätteemat ovat kotikunnan talous ja velkaantuminen, peruskoulut, lasten päivähoido, lukiot ja ammatillinen koulutus, sote-uudistus, syrjäytyminen ja lähiympäristön turvallisuus. Ylivoimaisesti vähiten tärkeimpänä asiana ovat kuntaliitokset (81 % ei tärkeä). Pohjois-Pohjanmaalla yli puolet (56 %) valtuutetuista on valmis ehdolle, viidesosa (20 %) ei osaa sanoa ja vajaa neljäsosa (24 %) ei lähde.

Valtakunnan päättäjiin luottaa vajaa puolet (44 %). Noin kaksi viidestä luottaa kotikunnan (38 %) ja vajaa kolmannes maakunnan (31 %) ja Euroopan unionin (29 %) päättäjiin. Luottamus valtakunnan ja EU:n päättäjiin on kasvanut vuodesta 2016 noin kymmenen %-yksikköä. Vähintään puolet ei luota mihinkään päättäjiin.

Pohjoispohjalaisista kolmasosa (33 %) ja valtuutetuista kolme neljästä (76 %) kannattaa sote-uudistusta. Vastustajia on asukkaista kolmasosa ja valtuutetuista reilu viidennes. Asukkaista monet uskovat uudistuksen seurauksena palvelujen heikkenevän. Valtuutettujen enemmistö puolestaan uskoo niiden säilyvän nykyisellään tai paranevan.

Asuinalueen valinnassa korostuvat turvallisuus ja palvelujen sijainti. Etäisyys kotoa kaikki palvelut tarjoavan ison kaupungin keskustaan pitäisi olla suurin piirtein se, mikä tällä hetkellä jo on. Yli 50 km:n päässä asuvista puolet voisi asua nykyistä lähempänä keskusta. Enemmistön (51 %) mielestä sopiva matka loma-asunnolle on 21–100 km.

Pohjoispohjalaiset luottavat uutisoinnissa eniten Ylen TV (80 %) ja radio (77 %) ja STT:n (77 %) uutisiin. Vahva enemmistö luottaa myös MTV:n (66 %), oman maakunnan suurimman lehden (68 %) ja asuinkunnan paikallislehden (58 %) uutisointiin. Valtuutetut luottavat asukkaita enemmän kaikkien keskeisten medioiden uutisiin, ml. Maaseudun tulevaisuus ja Kauppalehti.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat maakunnan kehitysnäkymiä, luottamusta päättäjiin ja mediaan sekä sote-uudistusta ja sen seuraamuksia. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia.

Kuntien talousahdinko ja asumisen kustannukset ovat Pohjois-Pohjanmaan kipupisteitä tulevaisuudessa

Näkemyksiä oman maakunnan kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista asioita ja kysyttiin, millaiseksi arvioi oman maakunnan kehityksen seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Löytyy viisi asiaa, joissa enemmistö Pohjois-Pohjanmaalla odottaa kehityksen maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä asiat ovat asumisen hinta (66 %), maakuntaan kuuluvien kuntien (59 %) ja koko maakunnan (58 %) talous, terveys- ja sosiaalipalvelut (56 %) sekä yleinen järjestys ja turvallisuus, rikollisuus (50 %). Maahanmuuton tilaa koskevat odotukset ovat myös melko pessimistisiä. Melko moni otaksuu asukkaiden toimeentulon sukeltavan tulevaisuudessa.

Optimistisemmiksi näkemykset kääntyvät, kun vastaajat arvioivat energiatehokkuutta ja luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä maakunnassa (41 % arvioi kehittyvän parempaan suuntaan), harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia (41 %) ja työllisyystilannetta (39 %). Moni odottaa parempaa tulevaisuutta myös kauppapalveluiden ja koulutusmahdollisuuksien osalta.

Tuloksista huokuu tulevaisuuden kuva, jossa vapaa-ajanviettomahdollisuudet, kauppapalvelut, jopa työllisyys voisivat parantua. Kuntien ja maakunnan talouden kuitenkin epäillään asettavan kapuloita näiden odotusten toteutumiselle.

Odotukset Pohjois-Pohjanmaalla poikkeavat koko maan keskiarvosta aika vähän. Keskimäärää hieman optimistisempia pohjoispohjalaiset ovat, kun he arvioivat elämisen laatua ja työpaikkojen kehitystä. Kauppapalveluiden ja kansainvälisyyden osalta arviot ovat keskimäärää jonkin verran synkempiä.

Pohjoispohjalaisten näkemykset ovat muuttuneet kahteen suuntaan verrattuna vuoden vaihteeseen 2016–2017. Synkempiä visioita ilmenee etenkin matkailun vetovoimaa, yritystoiminnan vireyttä, kuntataloutta, kauppapalveluita, elinoloja ja asuinviihtyvyyttä sivuavissa kysymyksissä. Asukkaat suhtautuvat aiempaa optimistisemmin koulutusmahdollisuuksiin sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Pohjoispohjalaisista vähintään joka toinen epäilee päättäjiä

Kansalaisten suhdetta kotikuntaan ja maakuntaan lähestytään seuraavassa luottamuksen näkökulmasta. Luottamussuhteen selvittäminen antaa tietoa päätöksentekijöiden nauttiman legitimiuden asteesta, siitä koetaanko niiden toiminta oikeutetuksi ja hyväksytyksi. Luottamus päivittyy jatkuvasti vastauksena muuttuviin olosuhteisiin ja tapahtumiin.

Tutkimuksessa tiedusteltiin luottamusta kotikunnan, oman maakunnan, valtakunnan tason ja Euroopan unionin päättäjiin. Tuloksista käy ilmi, että luottamuksessa päättäjiin pohjoispohjalaiset jakaantuvat kahteen eri leiriin. Valtakunnan päättäjiin luottaa vajaa puolet (44 %). Noin kaksi viidestä luottaa kotikunnan (38 %) ja vajaa kolmannes maakunnan (31 %) ja Euroopan unionin (29 %) päättäjiin.

Moni kuitenkin epäilee asuinkunnan (51 %) ja valtakunnan (50 %) päätöksentekijöitä. Oman maakunnan ja Euroopan unionin päättäjiin luotetaan selvästi vähemmän.

Pohjois-Pohjanmaan asukkaiden näkemykset poikkeavat varsin vähän koko maan väestön näkemyksistä. Pohjoispohjalaiset suhtautuvat keskimäärää hieman varauksellisemmin kotikunnan päättäjiin.

Pohjoispohjalaiset arvioivat päättäjiä valtakunnan ja EU:n tasolla jonkin verran myönteisemmin kuin neljä vuotta sitten. Valtakunnan tason (+11 prosenttiyksikköä) ja EU:n (+10 prosenttiyksikköä) päättäjiä arvostetaan aiempaa enemmän. Luottamus kotikunnan ja maakunnan päätöksentekijöihin ei ole voimistunut, epätietoisuus näyttäisi hieman lisääntyneen.

Pohjois-Pohjanmaalla pidetään arvossa asuinalueen turvallisuutta ja häiriöttömyyttä

Maakuntapuntarissa vastaajilta kysyttiin tärkeimpiä tekijöitä välittömän asuinalueen ja asuinympäristön valinnassa. Vastaajat valitsivat kymmenen tekijää sisältäneeltä listalta enintään viisi tärkeimmäksi kokemaansa.

Pohjoispohjalaisten keskuudessa nousee yksi asuinalueen valintatekijä selvästi ylitse muiden. Tämä on asuinalueen turvallisuus ja häiriöttömyys (77 % valitsee viiden tärkeimmän joukkoon). Muita keskeisiä ovat palveluiden sijainti lähellä asuntoa (47 %) ja asuntojen edullinen hinta (47 %).

Vähemmän keskeisinä pidetään asuinalueen kaupunkimaisuutta, asuinalueen hyvää mainetta sekä asumisympäristön korkeaa laatua. Nämä voivat olla monelle olennaisia valintatekijöitä, mutta eivät kuitenkaan tärkeimpiä. Jos jostakin joudutaan tinkimään, niin sitten näistä.

Pohjoispohjalaisten näkemykset poikkeavat jonkin verran koko maan asukkaiden arvioista. Asuinalueen maaseutumaisuus on keskimäärää tärkeämpi asuinympäristön valintakriteeri. Hyvät julkiset liikenneyhteydet ja palvelut lähellä asuntoa ovat hieman vähemmän merkityksellisiä.

Pohjoispohjalaiset arvioivat, että etäisyys kotoa kaikki palvelut tarjoavan ison kaupungin keskustaan pitäisi olla suurin piirtein se, mikä heillä tällä hetkellä jo on. Vastanneista enemmistö (59 %) asuu alle kahdenkymmenen kilometrin päässä kaikki palvelut tarjoavan ison kaupungin keskustasta. Tätä matkaa pitää ihanteellisena myös yli puolet (61 %) vastaajista. Vastaavasti kuudesosa (16 %) asuu 21–50 km päässä ja viidennes (20 %) pitää tuota sopivana matkana kaikki palvelut tarjoavan kaupungin keskustaan. Yli 50 km päässä asuvia on reilu viidennes (22 %), mutta vain kymmenesosa (11 %) pitää tätä sopivana. Etenkin pitkänmatkalaiset haluaisivat muuttaa lähemmäksi keskuskaupunkia.

Enemmistön (51 %) mielestä sopiva matka loma-asunnolle on 21–100 km. Seitsemäsosalle (14 %) alle 20 kilometrin matka olisi hyvä ja lähes viidennekselle (18 %) matka voisi olla yli 100 kilometriä.

Pohjoispohjalaisista reilu neljännes kannattaa sote-uudistusta

Sote-uudistukseen liittyen vastaajilta kysyttiin mielipidettä hankkeen hyväksyttävyydestä sekä suhtautumista hyvinvointialueiden (maakuntien) rahoituksen periaatteeseen. Tämän jälkeen tiedusteltiin vielä arvioita uudistuksen mahdollisista seuraamuksista omassa maakunnassa. Kysymyksenasettelut taustoitettiin seuraavasti.

”Tällä hetkellä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu on kunnilla. Maan hallitus valmistelee esitystä sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistusta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan hyvinvointialueiden (maakuntien) perustamista. Niiden tehtävänä olisi sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen sekä pelastustoimi. Hyvinvointialueita (Uttamaata lukuun ottamatta maakuntia) olisi 21, jonka lisäksi Helsinki vastaisi sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä alueellaan. Hyvinvointialueiden (maakuntien) ylin päättävä elin valittaisiin suorilla vaaleilla v. 2022”.

Pohjoispohjalaisista reilu neljännes (29 %) kannattaa sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirretään kunnilta ja kuntayhtymiltä perustettaville uusille hyvinvointialueille (maakunnille). Vastustajia on enemmän (37 %) kuin kannattajia ja epätietoisia noin kolmannes (34 %). Pohjoispohjalaiset suhtautuvat uudistukseen kutakuinkin samoin kuin suomalaiset keskimäärin.

Pohjois-Pohjanmaalla kaksi viidestä (41 %) kannattaa hyvinvointialueiden rahoituksen määräytymistä palveluiden tarpeen mukaan. Selvästi pienempi joukko suhtautuu kielteisesti (33 %). Pohjoispohjalaiset suhtautuvat rahoitusmalliin kuten kansalaiset keskimäärin maassa.

Vastaajat ottivat tutkimuksessa kantaa siihen, miten uskovat palveluiden muuttuvan maakunnassa ratkaisun myötä kolmen kriteerin mukaan. Tarkoituksena oli selvittää, minkälaisia vaikutuksia sote-uudistuksella oletetaan olevan toteutuessaan.

Pohjois-Pohjanmaan asukkailla on pikemminkin pessimistinen kuin optimistinen näkemys sote-uudistuksen seuraamuksista. Joka toinen arvioi sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden perustasolla heikkenevän (48 %). Enemmän kuin kaksi viidestä uskoo myös omien mahdollisuuksien saada yhdenvertaisia ja laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja huonontuvan (43 %). Samansuuruinen joukko otaksuu hyvinvointi- ja terveyserojen maakunnassa heikentyvän verrattuna koko maahan (44 %). Asukkaiden näkemykset sote-uudistuksen seuraamuksista ovat samansuuntaisia kuin koko maan väestön keskimäärin.

Luottamuslistan kärjessä ovat Yle ja STT

Tutkimuksessa tiedusteltiin kansalaisten luottamusta eri tiedotusvälineiden uutisointiin. Arvioitavia tahoja oli kaikkiaan kaksitoista.

Median keskinäisessä mittelössä luottamuslistan kärkeen maakunnan asukkaiden keskuudessa asettuvat Ylen TV-uutiset (80 % arvioi uutisoinnin erittäin tai melko luotettavaksi), Ylen radiouutiset (77 %) ja STT (77 %). Selvä enemmistö väestöstä arvioi myös

oman maakunnan suurimman lehden (68 %) ja MTV3:n uutisten (66 %) uutisointien olevan luotettavaa.

Vähemmässä määrin luotetaan iltapäivälehtien (Ilta-Sanomat 24 % ja Iltalehti 23 %) uutisointiin. Molempien lehtien osalta moni katsoo, että ne eivät ole sen enempää luotettavia kuin epäluotettaviakaan. Kaikkein vähiten luottamusta kohdentuu sosiaalisen median (esim. Facebook, Twitter, Instagram) uutisointiin (9 %).

Pohjois-Pohjanmaalla asuvat luottavat Maaseudun Tulevaisuuteen ja oman maakunnan suurimpaan lehteen enemmän kuin suomalaiset keskimäärin. Keskimäärää vähemmän luottamusta kohdentuu MTV3 ja Helsingin Sanomien uutisointiin. Muilta osin näkemykset eivät suuresti poikkea koko maan keskiarvosta.

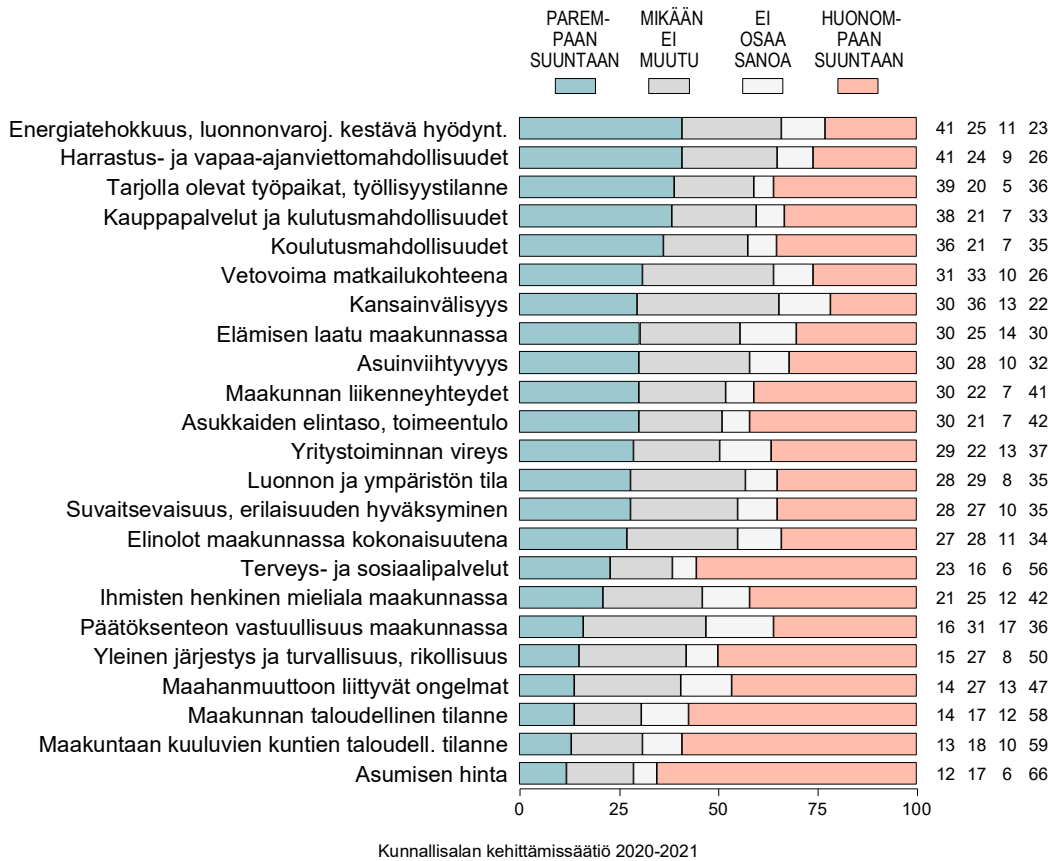
Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa marraskuussa 2020. Haastatteluja Pohjois-Pohjanmaalla 299. Vastajat edustavat maakunnan 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on viisi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

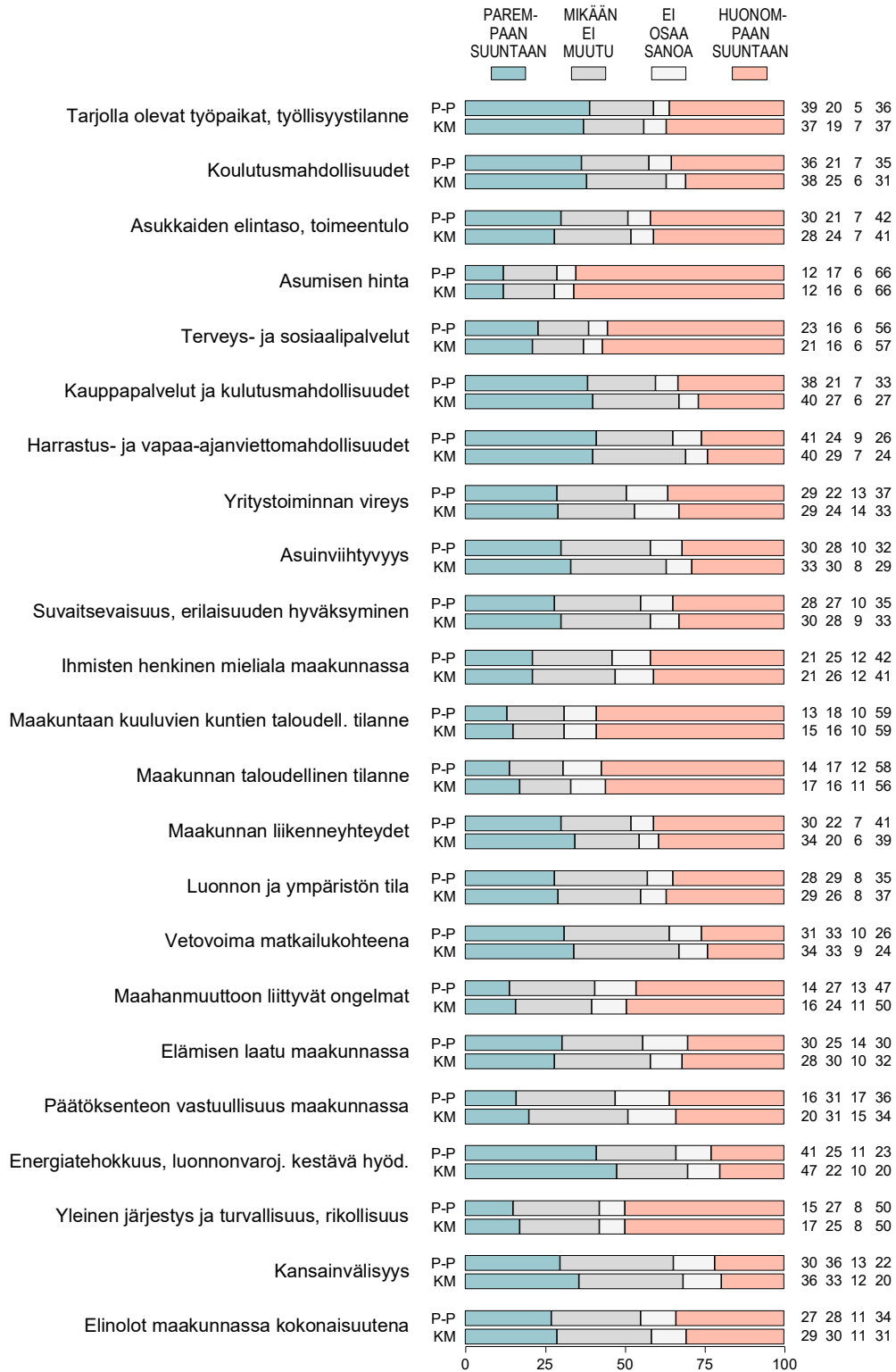
Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 4 516 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on suurimmillaan yksi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087.

Kuvio 1-16. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISEKSI ARVIOI OMAN MAAKUN-
 TANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: POHJOIS-POHJANMAA (%).

Kuvio 1-16v. MITEN ARVIOI OMAN MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

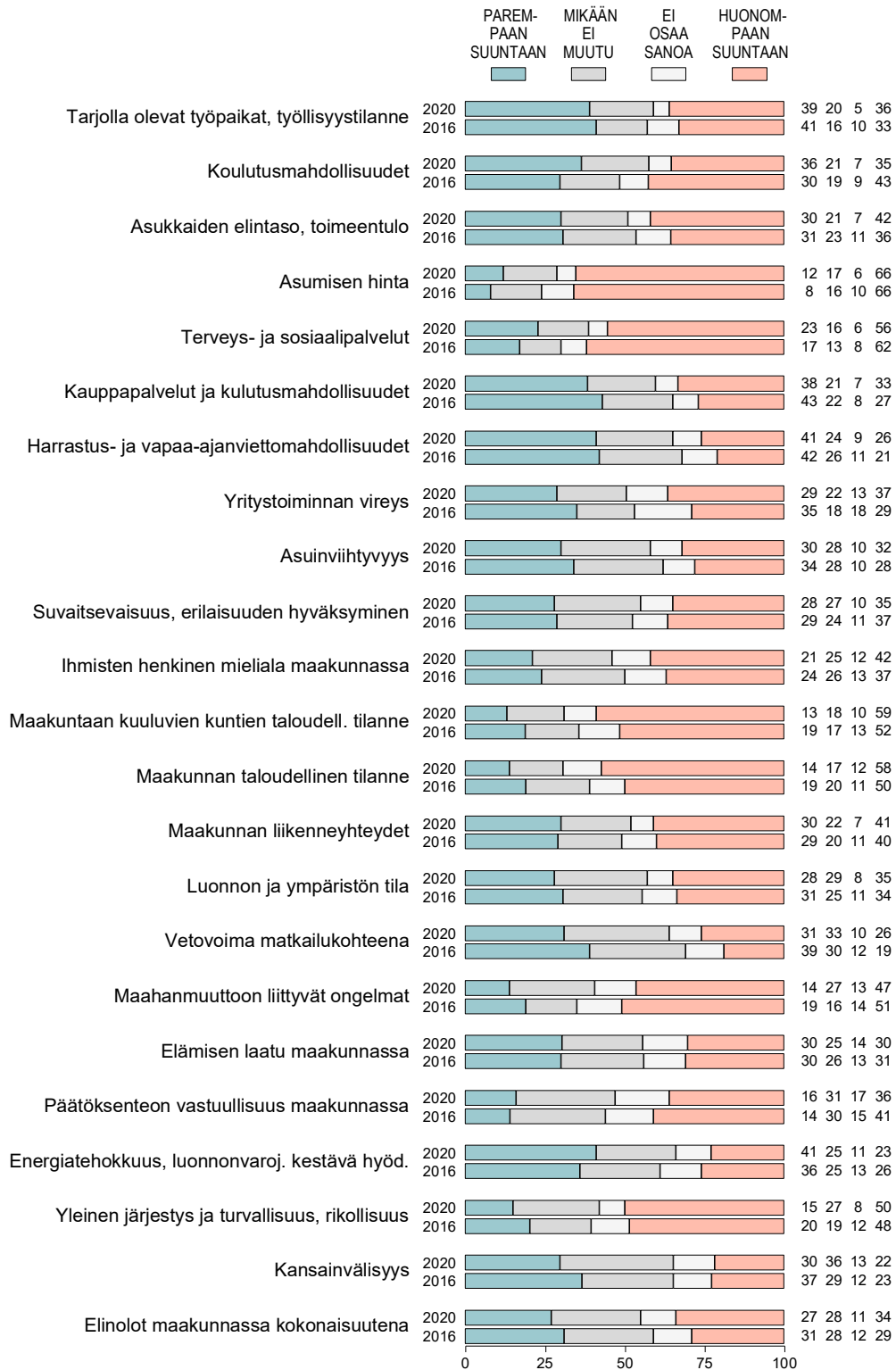

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020-2021

Kuvio 1-16vi. MILLAISEKSI ARVIOI MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN: POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA, ARVIOINTIEN EROT (poikkeamat muutosindeksilukuina*).

Kuvio 1-16t. MITEN ARVIOI OMAN MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: POHJOIS-POHJANMAA VUOSINA 2016 JA 2020 (%).

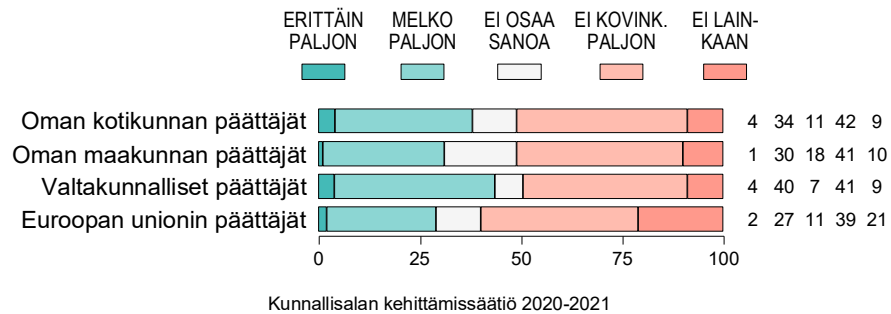

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020-2021

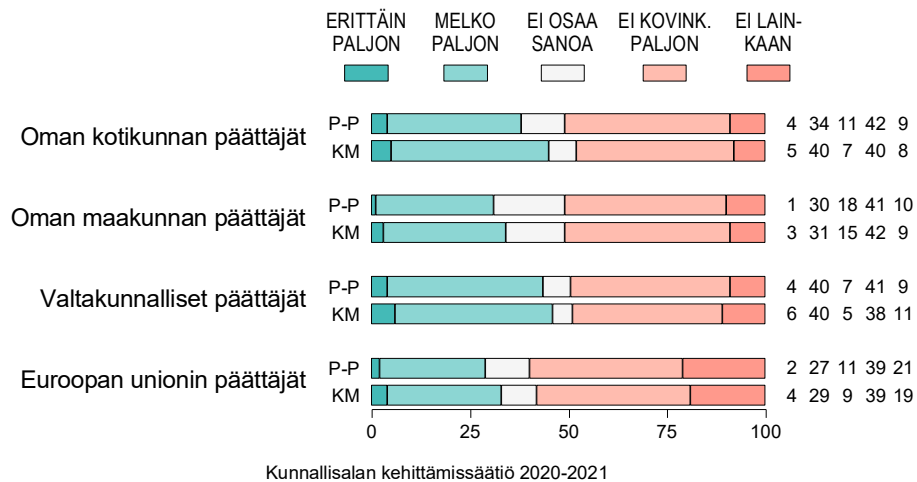
Kuvio 1-16ti. MILLAISEKSI ARVIOI MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: MUUTOKSET ODOTUKSIS-
 SA 2016 - 2020 / POHJOIS-POHJANMAA (muutosindeksiluvut*).

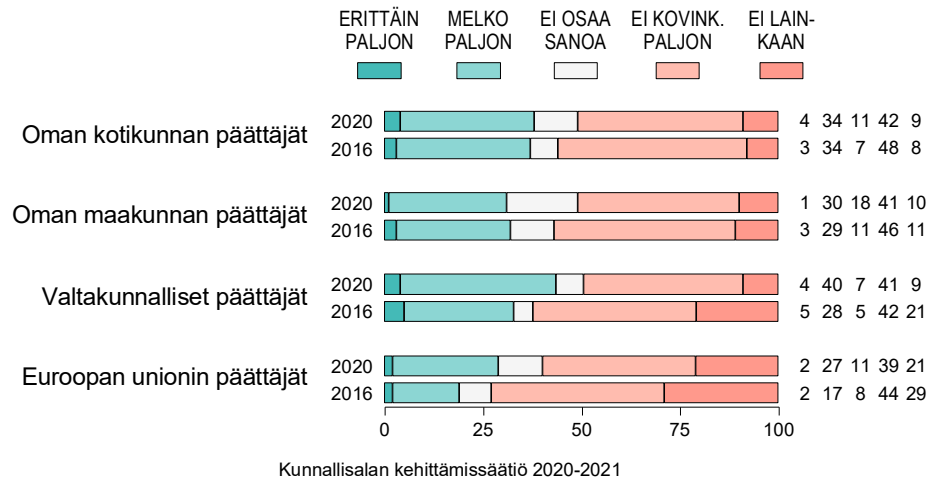
Kuvio 2-16. MISSÄ MÄÄRIN YLEENSÄ LUOTTA A PÄÄTTÄJIIN: POHJOIS-POHJANMAA (%).

Kuvio 2-16v. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A PÄÄTTÄJIIN: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

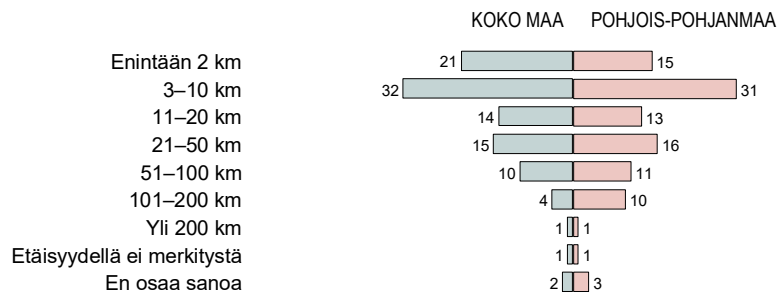

Kuvio 2-16t. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A PÄÄTTÄJIIN: POHJOIS-POHJANMAA VUOSINA 2016 JA 2020 (%).

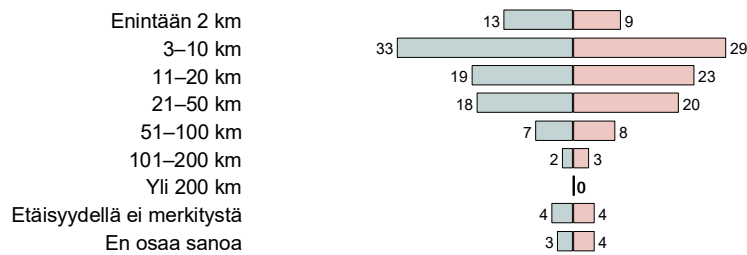

Kuvio 3-16v. SOPIVA ETÄISYYS KODISTA KESKUSTEN PALVELUIHIN JA VAPAA-AJAN ASUNNOLLE: POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

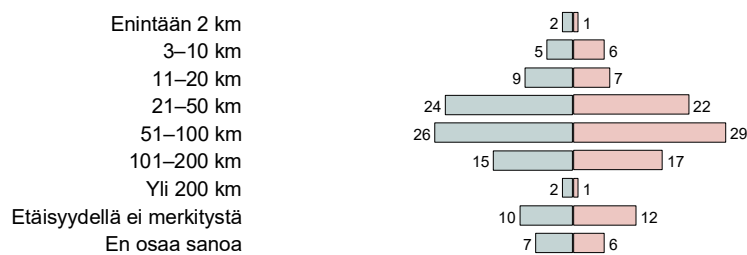
a) Mikä on nykyinen etäisyys kotoa sellaisen ison kaupungin keskustaan, jossa on tarjolla kaikki elämänpiiriin kuuluvat palvelut ja myös harvoin käytettävät erikoispalvelut

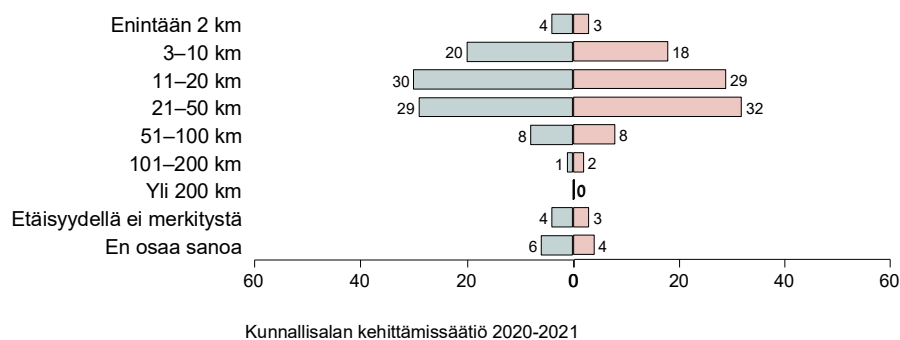
b) Mikä olisi sopiva etäisyys kotoa lähimmän, kaikki palvelut tarjoavan ison kaupungin keskustaan

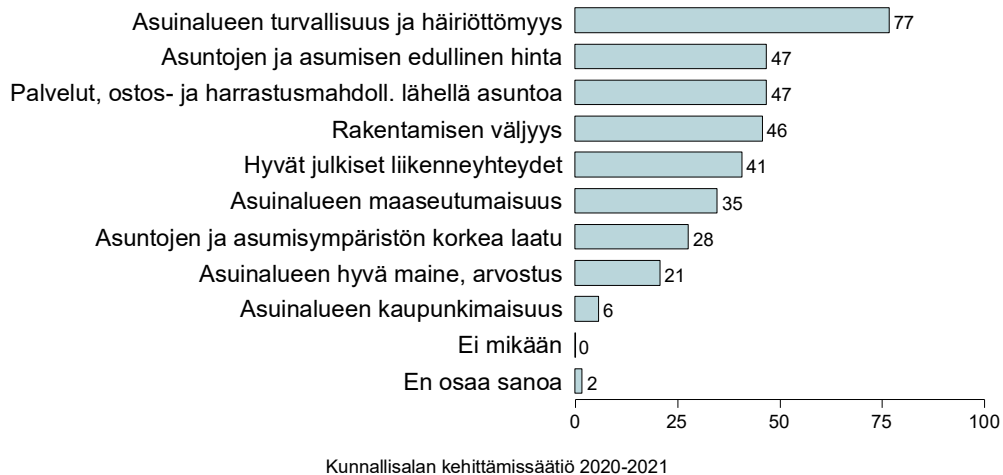
c) Mikä olisi sopiva etäisyys kotoa kesämökille tai vapaa-ajan asunnolle (ajatellen, että käytössä vapaa-ajan asunto)

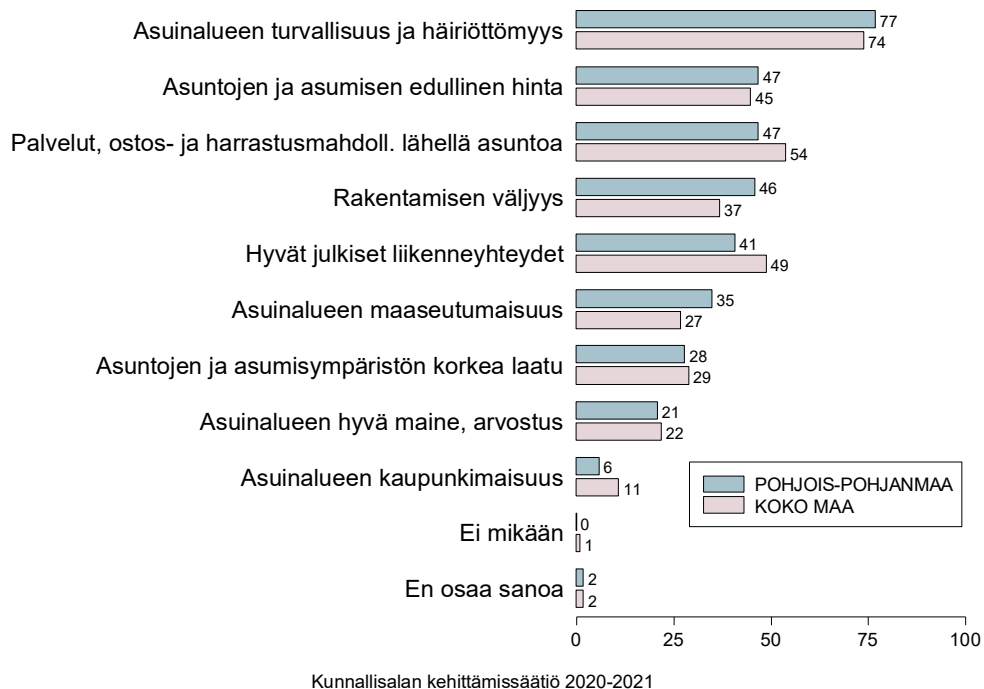
d) Jos asuisi maaseudulla, mikä olisi sopiva etäisyys lähimmän kaupungin keskustaan

Kuvio 4-16. MITKÄ SEURAAVISTA OLISIVAT ITSELLE TÄRKEIMPIÄ TEKIJÖITÄ VÄLITTÖMÄN ASUINALUEEN JA ASUINYMPÄRISTÖN VALINNASSA: POHJOIS-POHJANMAA (enintään viisi valintaa, %).

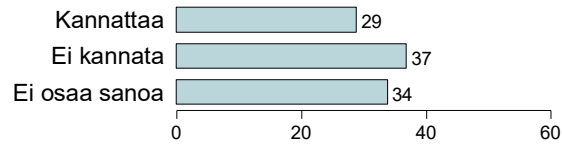

Kuvio 4-16v. MITKÄ SEURAAVISTA OLISIVAT ITSELLE TÄRKEIMPIÄ TEKIJÖITÄ VÄLITTÖMÄN ASUINALUEEN JA ASUINYMPÄRISTÖN VALINNASSA: POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (enintään viisi valintaa, %).

Kuvio 5-16.

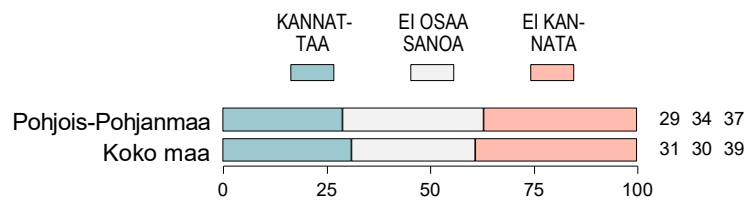
MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON (sekä pelastustoimen) TEHTÄVÄT SIIRRETÄÄN KUNNILTA JA KUNTAYHTYMITÄ PERUSTETTAVILLE UUSILLE HYVINVOINTIALUEILLE (maakunnille): POHJOIS-POHJANMAA (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020-2021

Kuvio 5-16v.

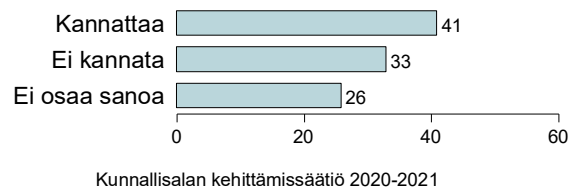
MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON (sekä pelastustoimen) TEHTÄVÄT SIIRRETÄÄN KUNNILTA JA KUNTAYHTYMITÄ PERUSTETTAVILLE UUSILLE HYVINVOINTIALUEILLE (maakunnille): POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020-2021

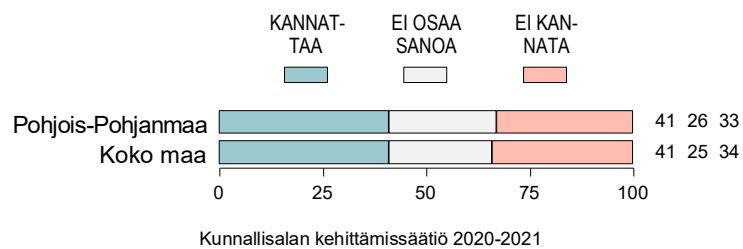
Kuvio 6-16.

KANNATTAAKO HYVINVOINTIALUEIDEN (maakuntien) RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMISTÄ PALVELUIDEN TARPEEN MUKAAN ELI ESIMERKIKSI SEN MUKAAN, MITEN SOTE-ALUEELLA SAIRASTETAAN: POHJOIS-POHJANMAA (%).

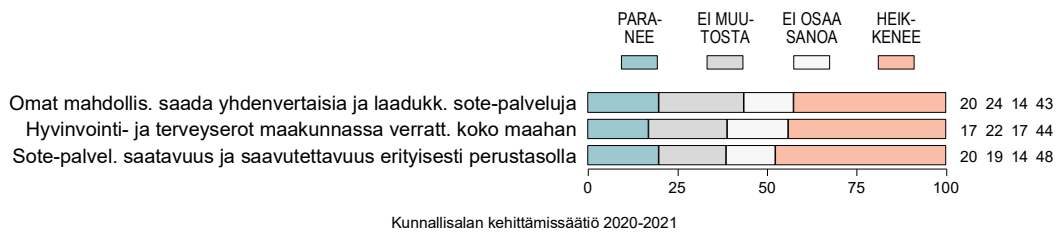

Kuvio 6-16v.

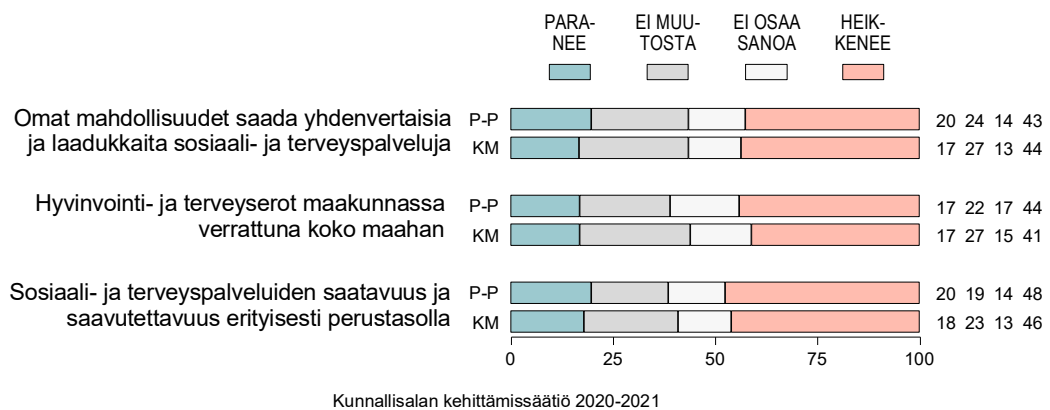
KANNATTAAKO HYVINVOINTIALUEIDEN (maakuntien) RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMISTÄ PALVELUIDEN TARPEEN MUKAAN ELI ESIMERKIKSI SEN MUKAAN, MITEN SOTE-ALUEELLA SAIRASTETAAN: POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

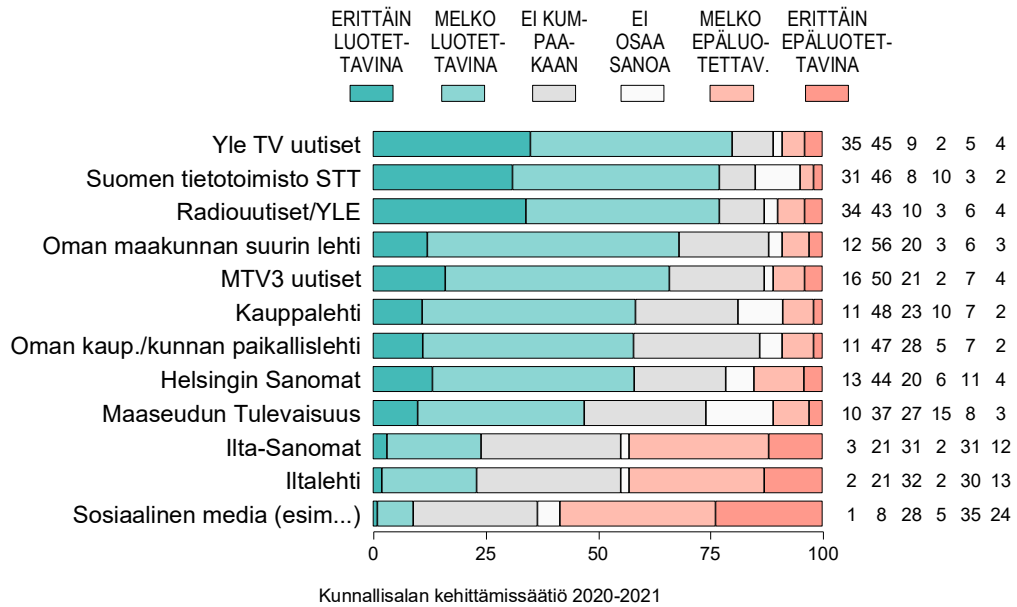
Kuvio 7-16. MITEN USKOO SEURAAVIEN ASIOIDEN MUUTTUVAN OMASSA MAAKUNNASSAAN, JOS UUSI SOTE-RATKAISU JA ESITETTY RAHOITUKSEN PERIAATE TOTEUTUU: POHJOIS-POHJANMAA (%).

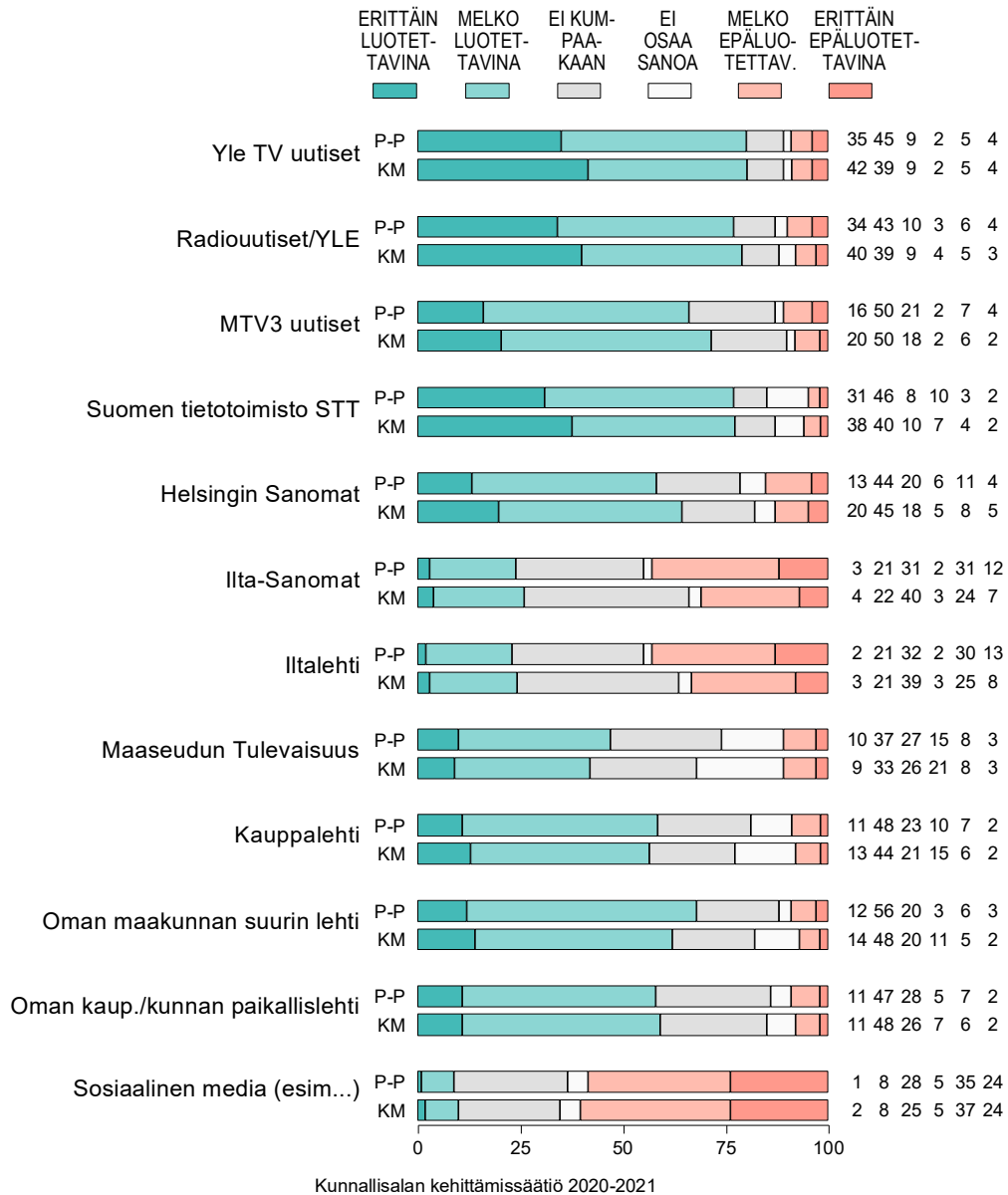
Kuvio 7-16v. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN OMASSA MAAKUNNASSAAN, JOS UUSI SOTE-RATKAISU JA ESITETTY RAHOITUKSEN PERIAATE TOTEUTUU: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 8-16. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTEJA: POHJOIS-POHJANMAA (%).

Kuvio 8-16v. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTEJA: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

KAKS:N VALTUUTETTUKYSELY 2020 – POHJOIS-POHJANMAA

Kuntavaalit ovat huhtikuussa 2021. KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiö tiedusteli marraskuussa 2020 Webropol-kyselyllä nykyisiltä valtuutetuilta mielipiteitä valtuustotyöhön, ehdokkuuteen, soteen, keskeisiin kuntavaaliteemoihin ja median uutisoinnin luotettavuuteen. Kyselyyn vastasi 1362 valtuutettua Suomen 8999 valtuutetusta. Vastausprosentti oli 15,1 %. Virhemarginaali koko aineistosta on suuntaansa 2,7 prosenttiyksikköä. Kyselyn loppuraportti ”[Kuntademokratia – Valtuutettukysely 2020](#)” on KAKSin sivuilla. Kyselyyn vastasi 132 valtuutettua Pohjois-Pohjanmaan 834 valtuutetusta. Vastausprosentti oli 15,8 %.

Halukkuus lähteä ehdolle kuntavaaleihin

Halukkuutta lähteä ehdolle 2021 pidettäviin kuntavaaleihin kysyttiin seuraavasti: ”Kunnallisvaalit ovat huhtikuussa 2021. Oletko lähdössä ehdokkaaksi?” Vastausvaihtoehdot olivat: ”kyllä, en, en osaa sanoa”. Jatkokysymys kuului: ”Jos et lähde ehdokkaaksi, onko syynä ensisijaisesti: olen ollut jo riittävän kauan valtuustossa; valtuustotyöskentely ei motivoi minua tarpeeksi; ajan puute; ikä, terveys; muu syy, mikä?”

Valtakunnallisesti reilusti yli puolet valtuutetuista (56 %) aikoo lähteä ehdokkaaksi seuraaviin kuntavaaleihin huhtikuussa 2021. Noin joka viides (22 %) ei osaa vielä sanoa ja sama määrä (22 %) ei lähde enää ehdolle. Pohjois-Pohjanmaalla yli puolet (56 %) valtuutetuista on valmis ehdolle, viidesosa (20 %) ei osaa sanoa ja vajaa neljäsosa (24 %) ei lähde.

Valtuustotyön onnistuneisuus

Valtuutetuilta kysyttiin, miten he arvioivat kahdeksan eri valtuustotyöhön liittyvän asian kehittyneen kuluvan valtuustokauden aikana. Eniten pohjoispohjalaiset valtuutetut katsoivat olevansa tyytyväisiä omien tavoitteiden toteutumiseen (85 %), esittelyyn valtuustossa (82 %), valtuustotyön onnistuneisuuteen kokonaisuudessaan (77 %) ja oman kunnan kehittymiseen (72 %). Vajaa puolet /48 %) oli puolestaan kriittisiä valtuuston kykyyn katsoa koko kunnan/kaupungin kokonaisuutta.

Kuntavaalien tärkeimmät asiat

Valtuutetuilta kysyttiin näkemyksiä tulevien kuntavaalien keskeisistä teemoista kysymyksellä: ”Mihin asioihin haluaisit kuntavaaleissa kiinnitettävän huomiota; kuinka tärkeiksi koet seuraavat asiat kuntavaaleissa?” Vaihtoehtoja tarjottiin 25. Pohjois-Pohjanmaalla janan ääripäitä edustavat tärkeistä tärkeimmäksi koetut kotikunnan talous ja velkaantuminen, peruskoulut, sosiaali- ja terveyspalvelut,

työllisyys, elinkeinojen kehittäminen. Toisessa päässä ylivoimaisesti vähiten tärkeimpänä asiana ovat kuntaliitokset (81 % ei tärkeä).

Sote-uudistus

Kaupunkien ja kuntien valtuutetuilta kysyttiin kantoja pääministeri Sanna Marinin hallituksen tuolloin valmistelussa olleeseen esitykseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta (sote-uudistus). Hallituksen lopullinen esitys esiteltiin kyselyn jälkeen, joulukuussa.

Valtuutetuille esitetty kysymys kuului: ”Maan hallitus valmistelee esitystä sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistuksesta. Miten suhtaudut siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon (sekä pelastustoimen) tehtävät siirretään kunnilta ja kuntayhtymiltä perustettaville uusille hyvinvointialueille (maakunnille)?” Vastausvaihtoehdot olivat: kannatan, en kannata, en osaa sanoa.

Toinen kysymys kuului: ”Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueiden (maakuntien) rahoitus määräytyy palveluiden tarpeen mukaan eli esimerkiksi sen mukaan, miten sote-alueella sairastetaan. Kannatatko tällaista rahoituksen määräytymistä vai et?” Vastausvaihtoehdot olivat: kannatan, en kannata, en osaa sanoa.

Kolmas kysymys kuului: ”Miten uskot seuraavien asioiden muuttuvan sote-ratkaisun myötä?” Kysyttävät asiat olivat palvelujen määrä, laatu, saatavuus; palvelujen toimivuus peruspalveluista aina erikoishoitoa vaativiin palveluihin sekä palvelujen tasavertaisuus maan eri puolilla. Vastausvaihtoehdot olivat: paranee, ei muutosta, en osaa sanoa, heikkenee.

Pohjoispohjalaisista valtuutetuista kaksi kolmesta (67 %) kannattaa sote-uudistusta ja palvelujen tarpeeseen perustuvaa rahoitusmallia (69 %). Sotea vastustaa viidennes (21 %) valtuutetuista. Palvelujen laadun, määrän ja saatavuuden osalta vahva enemmistö arvioi, että muutosta nykyiseen ei tule tai ne voivat hieman parantua.

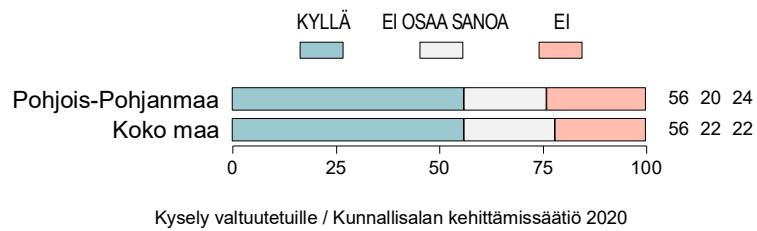
Luotettavat uutisoijat

Valtuutetuilta kysyttiin näkemystä 12 eri tiedotusvälineen luotettavuutta uutisoijana. Kysymys kuului: ”Kuinka luotettavina pidät seuraavien tiedotusvälineiden uutisointia?”. Kysymys esitettiin 12 median, yhdeksän valtakunnallisen ja sosiaalisen median sekä maakunnan suurimman lehden ja oman paikallislehden osalta.

Pohjoispohjalaiset valtuutetut luottivat eniten STT (88 %) sekä Ylen TV (84 %) ja radio (84 %) uutisiin. Oman maakunnan suurimman lehden (80 %) ja oman paikallislehden

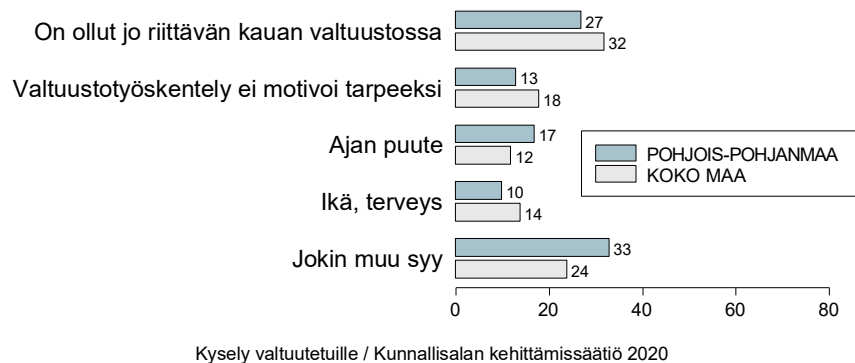
(78 %) uutisointiin luottaa neljä viidestä. Maaseudun Tulevaisuuden (77 %), Kauppalehden (76 %) ja MTV:n uutisiin (74 %) luottaa kolme neljästä.

Kuvio 8-13v. ONKO LÄHDÖSSÄ EHDOKKAAKSI 2021 KUNNALLISVAALEISSA: POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

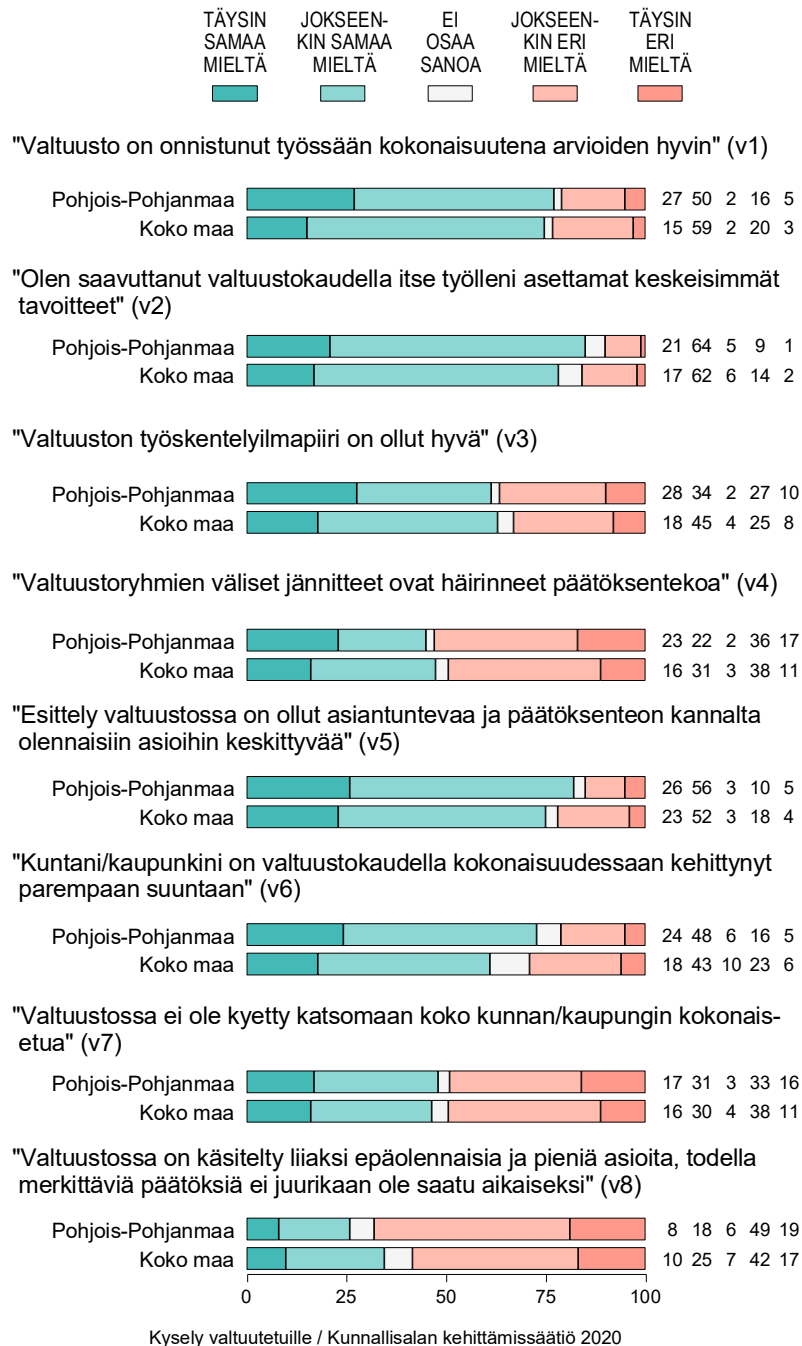

Kuvio 9-13v. ENSISIJAINEN SYY, JOS EI LÄHDE EHDOKKAAKSI: POHJOIS-POHJANMAA* vs. KOKO MAA (%).

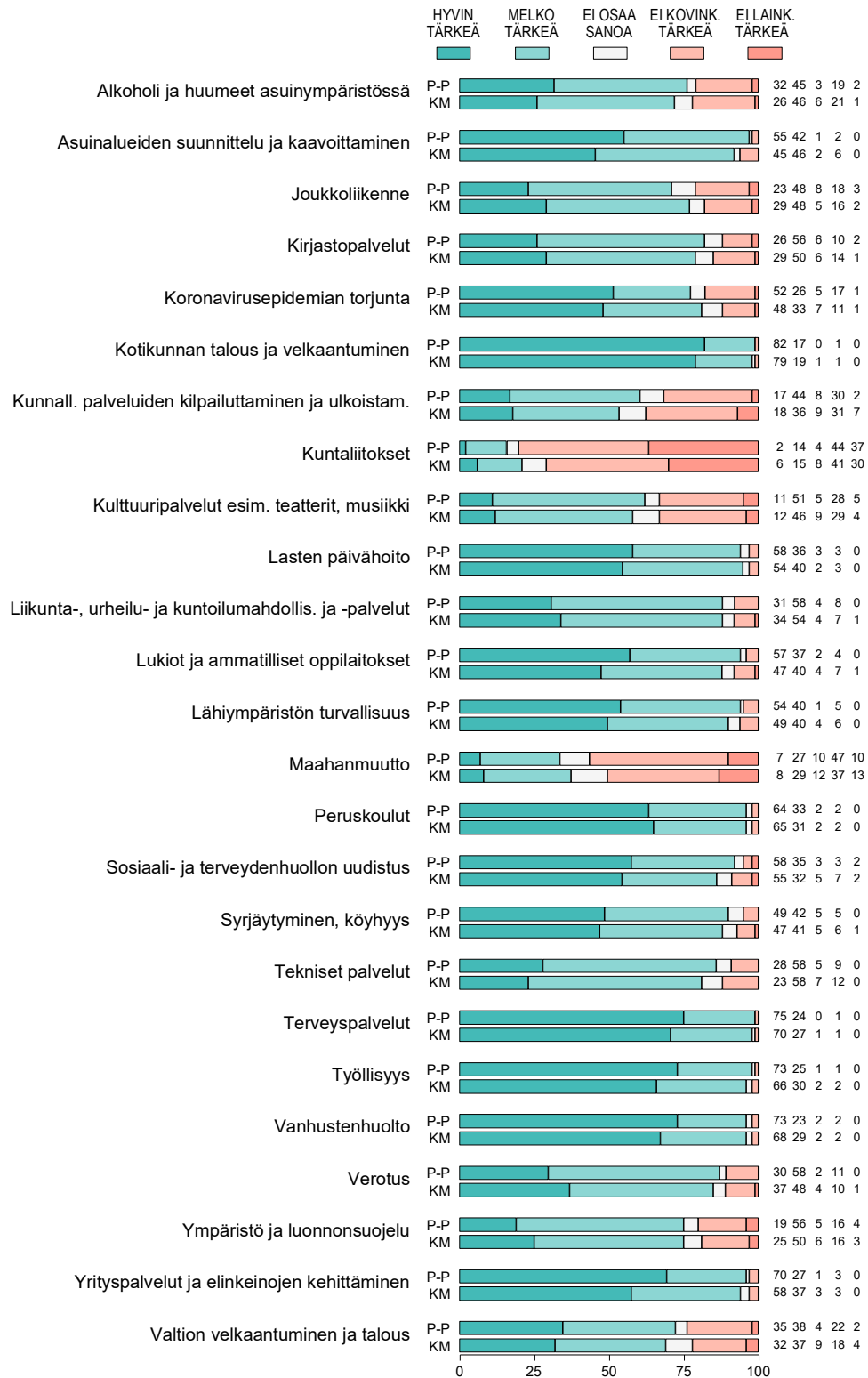
[*luopuvat vastaajat, n = 30]

Kuvio 11-13v. MITEN ARVIOI ASIOIDEN KEHITTYNEEN KULUNEELLA VALTUUSTOKAUDELLA: POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

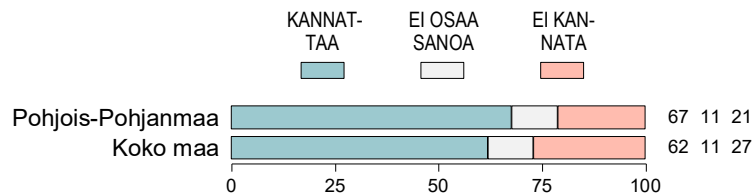
Kuvio 10-13v. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA/MIHIN HALUAISI KIINNETTÄVÄN HUOMIOTA: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 12-13v.

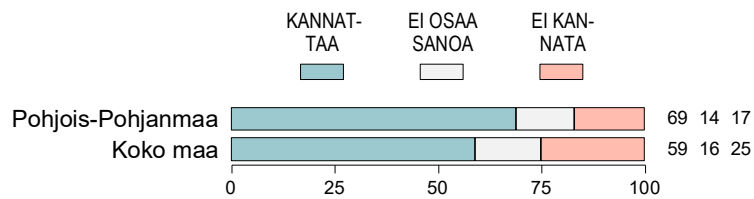
MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON (sekä pelastustoimen) TEHTÄVÄT SIIRRETTÄÄN KUNNILTA JA KUNTAYHTYMITÄ PERUSTETTAVILLE UUSILLE HYVINVOINTIALUEILLE (maakunnille): POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

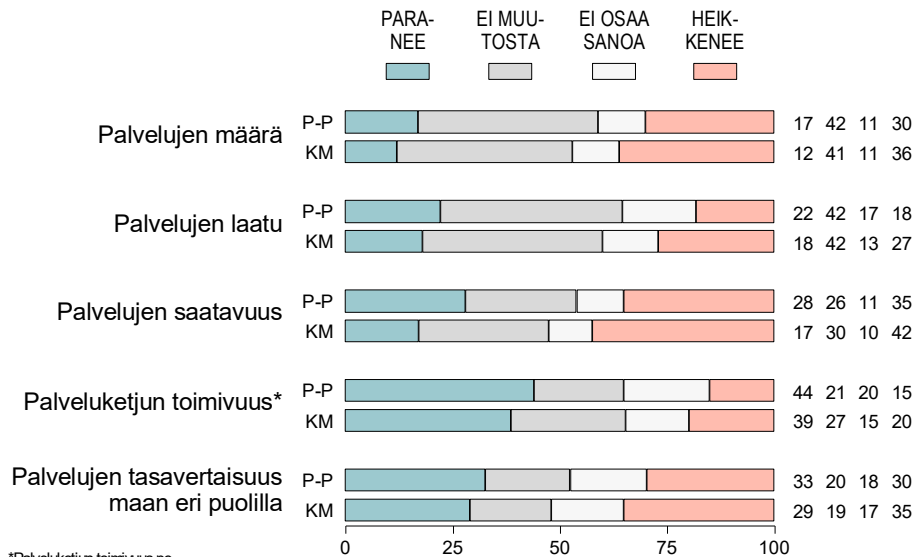
Kuvio 13-13v.

KANNATTAAKO HYVINVOINTIALUEIDEN (maakuntien) RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMISTÄ PALVELUIDEN TARPEEN MUKAAN ELI ESIMERKIKSI SEN MUKAAN, MITEN SOTE-ALUEELLA SAIRASTETAAN: POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

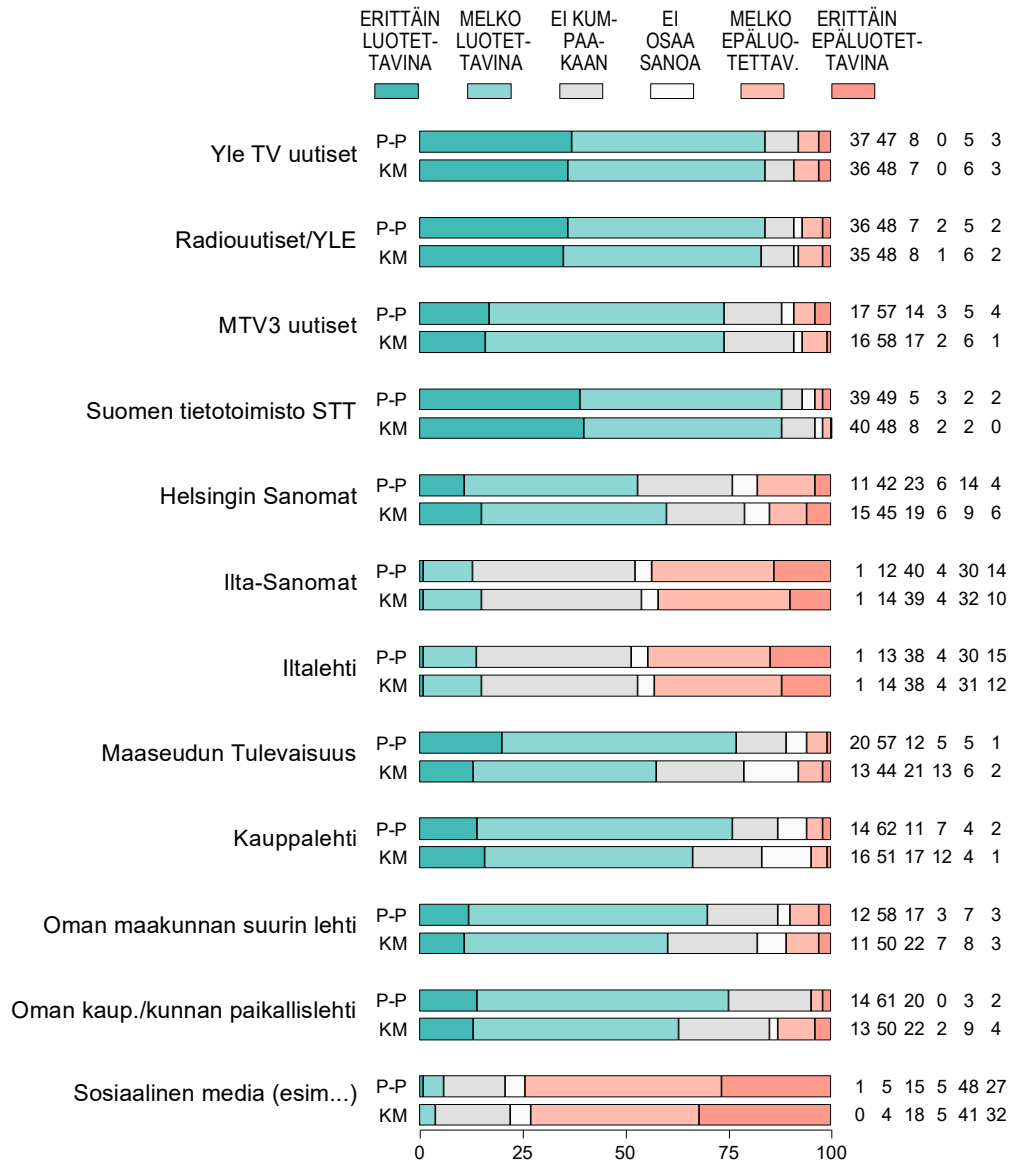
Kuvio 14-13v. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-RATKAISUN MYÖTÄ: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

*Palveluketjun toimivuus peruspalveluista aina erikoishoitoa vaativiin palveluihin.

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 15-13v. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTEJA: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020